

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.
Vidékre küldve:	
Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Szerkesztőség:
Főtit. Hermann-udvar 1. emelet.
a földszinten.
Bemutató leveleket csak ismert
kézzel fogadjunk át.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtit. Hermann-udvar 1. emelet.
a földszinten.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám 5 kr. napi- és vasárnapi
utáni szám 3 kr.

Még egyszer a nemzetiségi kérdés.

A múlt a szombati nap után már senki sem várt, az mégis bekövetkezett a képviselőház hétévi ülésében. A nemzetiségi kérdés még egyszer felütötte fejét, s nem más hozta szóba, mint Moesary Lajos, a függetlenségi párt egyik vezérének. Régi dolog egyébiránt, hogy Moesarynak sajátos, minden más magyar emberétől eltérő felfogása van a nemzetiségi kérdéstről, de a felfogásnak ezúttal oly hangon adott kifejezést, mely hang mindenkit meglepett.

Moesarynak kifogása van az ellen, hogy a budgetben felsorolt összes tanintézetek közt, valamint az állami népnevelési intézetek közt nincs egyetlen egy sem olyan, melynek tanfelügyelője azon elvet, hogy a cultura egy és oszthatatlan és mint ilyen, valósgalán cosmopolitikus természetű, s hogy a magyar államnak is, a melynek köztársaság feladata a cultura előmozdítása ez országban, nem az a teendője, hogy ilyen vagy amolyan kulturát hozzon létre, hanem az, hogy egyáltalán emelje és fokozza a kulturát.

Vagyis más szavakkal — Moesary szerint — nem az a feladatunk, hogy itt a magyar kulturát hozzuk létre, hanem művelődjék minden nemzetiség és faj a mint tud és akar. De Moesary szerint az államnak is kötelessége ehhez járulni az által, hogy felállít vagy támogat nem magyar nyelvű tanintézeteket. Vajon megmondhatja Moesary az ilyen felállított elméletnek következményeit? Mert ha áll az, a mit Moesary mondott, a középiskolákra, akkor állania kell a felsőbb tanintézetekre nézve is, s akkor még egyetemünknek is cosmopolitikus jellegűt kellene nyújtamunk arra, hogy mindenki a saját anyanyelvén hallgathassa a tananyagot.

De még tovább is kellene mennünk. A közszolgálatban is alkalmazni kellene a polyglottismust. Megyei és városi gyűléseken, s a consequentia szerint a képviselőházban is beszélhetne mindenki a maga nyelvén, s a jogszolgáltatásban is követelhetné nyelvének érvényesítését.

Másképp az egyenlő culturali fejlődést és a cosmopolitismus érvényre emelését képzelné nem lehet.

De ne essünk túlszába. Talán nem így gondolja a dolgot Moesary. Csak nemzetiségi középiskolákat akar, s olyan állami tanintézeteket, melyekben a nemzetiségek számára is képezünk tanulókat, mert hiszen a lelkeseket most is maguk képezik, de felekezeti tanítóképző intézet is van elég.

Azt hisszük azonban, hogy a nem-

zetiségek maguk sem ohajtanának ilyen állami felügyelet alatt álló tanintézeteket, de még talán kizárólagos nemzetiségi nyelvű középiskolákat sem. Ok maguk is azt ohajlják, hogy gyermekeik magyarul tanuljanak, s magyar közép- és felső oktatásban részesüljenek. Hű román és szerb maradtak az, amint a tapasztalás bizonyítja, aki különben egészen magyar oktatásban nőtt fel, s megerősített a nemzetiségéhez való ragaszkodást a közgazdasági vagy állami szolgálatban is.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ha őszinte nyilatkozatra szölitünk fel magát a nem magyar ajkú népet, az óriási többségében így nyilatkoznak. Meghazudolná azokat, akik apostolul tolják fel magukat az ő nevében.

Nem volt tehát egy cseppet sem tapintatos Moesarytól ez a beszéd abban a pillanatban, mikor már maguk a nemzetiségi képviselők a régebben megszokottul higgadtanban és mérsékeltben nyilatkoztak. És még hagyján, ha megmaradt volna annál, hogy állítsunk a nemzetiségeknek iskolákat, holott még elegendő magyar iskolánk sincs, de azzal az állítással, hogy a culturának cosmopolitikus természetűnek kell lennie, egyenesen megsértette a magyar nemzeti érzületet.

Századokon át küzdöttünk a nemzeti jellegért, s a múlt század óta ropant haladást tettünk az addig elhanyagolt magyar nyelv és irodalom fejlesztése körül. — és most előll egy magyar képviselő, s azt mondja, hogy ne ez képezze fő törekvésünket, hanem legyünk cosmopoliták. Eppen ellenkezőjét tegyük annak, amire eddig legjobb erőinket fordítottuk.

Aligha tévedünk midőn azt mondjuk, hogy Moesary beszéde még a nemzetiségi képviselőket is meglepte. Amennyit ő,ők sem akarnak, legalább Gurbán és Babes beszédeiben sokkal több volt a mérséklet, mint Moesary felszólalásaiban, aki e nemzet kiválólag magyar jellegének megtagadását kívánja.

Saját pártjából Irányi tiltakozott a beszéd ellen, míg a mérsékelt ellenzék részéről Apponyi Albert grófnak adott alkalmat arra, hogy a ház általános vesztelése közben szafolja a felállított vesztelést és hazafiatlan elméleteket. Reméljük azonban, hogy Moesary még hathatósabb bizonyítékait is fogja tapasztalni annak, hogy a magyar közvélemény nem osztozik a felfogásában. A választó közönség is fog annak idején itélni az ilyen fellépés felett.

A képviselőház közgazdasági bizottsága
Falk Miksa elnöke alatt tartott ülésben tárgyalás alá vette a Stamma 1885. január 17-én a szesz-folyadékokkal való kereskedés tárgyában kötött és az Afrika némely vidékeire (Kongó) vonatkozó kérdések szabályozása iránt

tartott berlini conferentia főkérdésének bevizsgálására szóló törvényjavaslatokat, melyek közül az első változatlanul, az utóbbi a magyar szöveg némi helyesbítésével fogadott el. Mindkét törvényjavaslatnak a házban való előadásával Eulich Gusztávot bízta meg a bizottság. Tervezés alá került végül a végleges kölcsönös védelem iránt Svájezzal 1885. jún. 22-én kötött egyezmény bevizsgálására szóló törvényjavaslat; Hegedűs Sándor helyesíti és elfogadja az egyezményt, mint a helyes és paritás alapján áll; kívánatosnak tartja azonban, hogy a szabadalmi ügyekre nézve is hasonló szerződés kössék. Wahrenan Jusonó értelmű nyilatkozata után a törvényjavaslat általánosításon és részleteiben is elfogadtatt. A házban való előadásával Hegedűst bízta meg a bizottság.

A kath. autonomia. Az autonomia kérdésében készült munkálata nézve híre jár képviselő körökben, hogy Trefort miniszter ígéretet tett volna, mely szerint a munkálattal jobban kinyomtatni és a képviselők közt szótosztatni szándékozik.

A bogyártás eltiltása. A bogyártás földtől eltiltása tárgyában legközelebb a kereskedelmi miniszteriumban tartott szakértői értekezlet által kiküldött albizottság befejezte munkálkodását és annak eredményét törvényjavaslat alakjában, Szalay Lőrinc albizottsági elnök Széchenyi gr. miniszter elé terjeszté.

A horvát tartománygyűlés ülését ma elnapolják. A szerb pártkör elhatározta, hogy megvárja a kellő lépéseket aszerb ügyek, különben a szerb törvény siettetése tárgyában. Gyurkovics az országgyűlésen kifejtett tevékenységéről referált. Beszédének tartalma helyeslést ölt a közönségtől. — Az igazoló bizottság (őssz) felvilást s Mazarin és Derosin képviselőket igazolta. Kimmies és Pavlovcics megválasztására, melyek ellen ösvét-elmek egyelőre nem igazoltattak. — A nemzeti pártkör szavazattöbbséggel a következő hat képviselőt választotta meg a magyar országgyűlésbe: Debovics, Vuosetics, Taller, Svich, Pavich Armin és Rasics.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése febr. 8-án.

Elnök az ülést megnyitván, bemutatja gr. Degefeld Lajos Debreczen második választókerületé ne képviselőjének megbízó levelét.

Bejelenti, hogy Farkas Dávid képviselő egészései okokból két havi szabadságot kér. Megadott.

Továbbá bejelenti, hogy Hieronymi Károly, Rohonczy Gedeon, Fenyvessy Ferenc, Horváth Gyula képviselők ellen a párváladó vétség miatt megindított bünyávi eljárás becsüztetett.

Borsodmegye feliratilag kéri, hogy a köztörvényhatóságokról szóló tvjavaslat ezen alakjában törvényereje ne emeltessek. Szekesfehérvár városa a városi tvhatóságok szerveztől külön törvényben kéri megállapítani. Csanádmegye kéri, hogy a megyében az agy honvédek az államkincstár által clothosszágnak, a katonai szabályoknak megfelelően, rangfokozatos ellátásban részesüljenek.

Napirend előtt felszólal **Herman Ottó**, s visszavonja egy tanár ellen mutatott alkalmatlant tett sértő megjegyzését, minthogy a megalakult bíróság kijelentette, hogy az illetőt (Keszler József) abból az időből, midőn a képművészetű társulat tükürelt, semmi jellemzőre nézve hátrányos dolog nem terhelte.

lenfelének s a vad és védelem karantogva sértáltak át a másik terembe.
A közönség meglepetésénel nagyobb volt azonban Olga meglepetése Akos egész eljárása felett.

Eldíj minden ok nélkül ellenséggel álló öt tekintetbe, és most midőn oka volna rá, mint érdeklődő jó barát tünk fel. Mi az oka, hogy a gnyvos megjegyzéseket udvarias bók váltották fel. Azt nevéseges lett volna feltételeznie is, hogy Akos mindazt fölemlöb tenné. Hisz nem első sajtópere, és aztán az egész dolog nem volt oly súlyos, hogy komolyabban büntetéstől kellett volna félni. S ha felt is volna, bizonyára nem öt igyekezett volna ügye számára megnyerni. Lett légyen bámi is oka Akos e változásának. Olga el nem titkolhatta maga előtt, hogy ez neki jól esik. Hízogz húságának, hogy a rajta elkövetett sérelem helyre van hozva. És a nő, ha mindjárt ügyvéd is, mégis hún. És aztán Akos olyan érdekes, olyan kedves modern fiatal ember volt.

Ö eleinte csakugyan nem vette komoly számba Olga ügyvédekését; azt hitte a fiatal nőrel, hogy ezzel csak az érdeklőséget hajlászta. De midőn látta hogy e nő lelke egész odaadással, és hivatása egész komolysággal esügg pályáján, meg kellett nézetének változania. Hisz Olga nem unalmas órák elűzőse, de élete fontartására szerette meg a diplomát. A megnyire nevette elöb, annyira tisztelte most. Es kereste is az alkalmat, hogy a nőnek kit régebben megbántott, ezt tudniára adja. És a sajtóper épp alkalmas volt erre. Ez magyarul meg az Olga előtt is annyira feltűnt változást.

Az esküdtszék megalakult és a kisorsolt

Következett a napirend: a vallás- és közokt. miniszterium költségvetésének részletes tárgyalása és pedig a népnevelési tanfelügyelőség-ekre előirányzott 200.000 frt.

Komlóssy Ferencz a tanfelügyelők működéséről beszélt. Tanfelügyelők túl vannak terhelve statisztikai munkákkal, a minék practicus haszna nincs, továbbá a tanfelügyelők kategóriákba osztása ellen szól. A tételt különben elfogadja.

Trefort Agoston kijelenti, ha nagyobb összeg állana rendelkezésére, bizonyára többet juttatna a tanfelügyelőknek is, nagyon szeretne különösen az általani emelni, a mitádan nem-sokára meg is lehet.

A népnevelést illetőleg csak az az ohaja, hogy az felvirágozzék és semmi kifogása az ellen, ha a népnevelést az egyház teljesíti, de hol erre sem az egyház, sem a közég nem képes, az államnak kell kezébe venni az ügyet. Egyházipolitikája különben oda irányul, hogy Magyarországon állam és egyház ne jöjjenek összeültközésbe. (Helyeslés a jobboldalon.)

Orbán Balázs szerint a tankerületi főigazgatóságok és tanfelügyelőségek több, mint feleslegesek: ők is a protekezonok hódolnak, a kormány szerkesztelen hivatalnokai megválasztásában és olyan emberek alkalmaz. kik épp nem azt a szakmát nem értik, amelynek alkalmaztatnak. Vannak a tanfelügyelők között szakértelm hiányában korteskednek a kormányban, csak a választások előtt látogatják az iskolákat, hogy demoralizálják a felhötöket.

A ház a tételt megszavazta.

A tanintézetek rovatánál

Moesary Lajos szöfal fel és kifogásolja azt, hogy a költségvetésben az összes felsorolt tanintézetek az az állami népnevelési intézetek között nincs egy olyan, melynek tanfelügyelője azon elvet, hogy a cultura egy és oszthatatlan és mint ilyen, valósgalán cosmopolitikus természetű, s hogy a magyar államnak is, a melynek köztársaság feladata a cultura előmozdítása ez országban, nem az a teendője, hogy ilyen vagy amolyan kulturát hozzon létre, hanem az, hogy egyáltalán emelje és fokozza a kulturát.

Erre alapította Gurbán Konstantin beszédét, tisztán a tanügyre hivatkozva és mégis többek között azt is vádolták, hogy törvénytelen dolgot követel.

Reflektál Szilágyi, Apponyi Jánosra és ama meggyőződésére ad kifejezést, hogy a cultura cosmopolitikus természetű, a kormány feladata nem az, hogy ilyen, vagy olyan kulturát, hanem hogy egyáltalában kulturát hozzon létre.

Nincs könnyebb, mint ráfogni a nemzetiségekre, hogy visszáradnak a joggal és ez ürügy alatt ezután el lehet tölük venni törvény biztosította jogaikat; de ez épp olyan lenne, mintha eltörölnék a megyegyűléseket, azért, mert ott néha történnék nemzetiségi felszólalások, el kellene törölni a sajtószabadságot, hogy a nemzetiségi lapok ne írhasanak; ezzel a hangos aspirációkat elnyomják és konspirációkka változtatják.

A nemzetiségi kérdés egyike a legfontosabbaknak, épp azért tényekkel kell bebizonyítani, hogy respektáljuk a nemzetiségek jogait; a kultuszminiszternek van hatalmában elosztani azon sajátos tüneteket, melyek a valódi disszonancia előjelei; vegye tekintetbe a nemzetiségek kultúrtörvényeit és reméli, hogy jövőre lesznek oly tanintézetek is, melyek tanfelügyelője nem kizárólag magyar. A tételt nem szavazta meg.

Apponyi Albert gr. sajnálja, hogy a múlt napok öröndetes harmoniaja épp a másik ellenzéki pártból megzavartatott. Magyarizza ezután, hogy a nemzetiségi törvény 17. §-a — mert erről szölt Moesary — miért nem nyert eddig konkrét tényekben kifejezést az

abban foglalt általános ígérethe nézve. Beszédét ezután így folytatja:

De sokkal fontosabb azon két szempont, a melyet a t. képviselő ur figyelmele ajánlok s a melyet a t. miniszterelnök ur általános-ságában megjelölt, Szilágyi Dezso t. képviselő-társam pedig precíse kifogott. A t. miniszterelnök ur azt mondta Gurbán képviselő beszéde után tett nyilatkozatában, hogy minél inkább meg fogják győzni a kormányt és a törvényhozást idegen ajku polgártársaink és különösen azoknak vezetőit arról, hogy a saját culturájukra nekik engedett eszközöket államellenes czélokra felhasználni soha sem fogják, annál inkább be fog állani annak lehetősége, hogy az állam a nem magyar ajku honpolgárok saját nyelvükön nyerhék kulturális fejlődésére valamit tehessen. (Élenk helyeslés.)

Szilágyi Dezso t. képviselőtársam pedig ezt az általános enunciatiót kiegészítve, egyenesen kimondta azon tételt, a melyben én is teljes meggyőződéssel csatlakozom, hogy addig, míg — nem a nem magyar ajkúak tömegében, mert azoknak hazafias és loyális indulatáról én is meg vagyok győződve, — de egyes, rájuk sajnos — még mindig befolyás gyakorló vezéregényeségek szellemében (Ugy van!) teljes megnyugvás a magyar állam egy-ségének feltételeiben, teljes felkarolása a magyar állam követelményeinek nem nyilvánul, addig — a kifejezés erős, de nem túlságos — bárgyú volna az az állam, mely ily törekvésnek eszközökét szolgáltatna. (Zajos helyeslés minden oldalról.)

Reflektálva ezután még azokra, amiket Moesary ellene és Szilágyi Dezso ellen felhozott, beszédét így fejezi be:

Ezen monarchiának alapszerkezete az 1867-iki kiegyezés szerint — melyet (a neszóbal felé mutatva) önk nem tartanak ugyan a magyar nemzetre nézve kielégítőnek, de melynek intézkedéseitől hátralepést tenni önk szerint is még kevésbé szabad (Ugy van!) a szőss balon) — mondóm — a monarchiának szerkezete, az 1867-iki kiegyezés szerint két egyenjogú és paritásos államnak önállóságára és alkotmányára van építve.

Ezen államoknak egyike Magyarország, és ezen államnak nyelve a magyar nyelv; a a magyar államnak ez a paritása van tehát nyelvében megszöve az által, hogy a monarchia egy közös intézményében, a közös hadseregében, a magyar nyelvnek birtoka nem nyújtja mindazon előnyöket, amelyek a német nyelvnek tudásához vannak kötve. (Ugy van!) Ezen nagy közjogi sérelemmel azt a kérvényli igényt, melyet más fajbeli polgártársaink, saját nyelvükre nézve talán támaszthatának, egy vonalra helyezni nem lehet. (Élenk helyeslés.)

Ez az utóbbi egyszerűen gyakorlati lehetetlenség, az előbbeni pedig nem nemzetiségi aspiráció, hanem a magyar államnak közjogi fellegéből folyó és általunk soha el nem ejthető követelmény. (Általános élenk helyeslés.)

Mind Ezekben, t. képviselőház, — sine ira et studio, teljes tisztelettel az egyéni vélemény szabadsága irányában — szükségének láttam tiltakozásomat kifejezni azon feltevésekkel, azon szerintem egész téves közjogi fellegökkel szemben, a melyeknek — sajátomatokra — az igen t. ellenzéki képviselő ur kifejezést adott. (Általános élenk helyeslés.)

A szavazás alá került tétel ellen nem teszek kifogást. (Általános élenk helyeslés.)

Irányi Dániel nagyra becsüli az erkölcsi bátorságot, mely a képviselőnek kötelessége is: s így elismeréssel van Moesary erkölcsi bátorsága iránt, melyvel meggyőződésének kifejezést adott. De a szőlye az maga, mint

elő halatos beszédét, melyt, végeztével, a közönség zájosan meglepett.

Azt persze senki sem gondolhatta, hogy a fiatal nőnek nagy lelki izgalmakat kell leküzdenie. Nem az féjt neki, hogy azt vádolja, aki szeret, de hogy nem szabad szerelnie őt.

Inkább szerette volna valami másért vádolni őt, mint azért, hogy sértő cikket írt.

Es aztán felállott Akos, és az ő rokonszenves esengő hangján előadta szép védbeszédét.

Minden szem réa volt szegezve, mindenki őt hallgatta.

Mennyivel érdekesebb lett most mindenki előtt e fiatal ember, mióta megtudták, regényes helyzetét.

Vád és védelem ellangzótt. Az esküdtszék visszavonult és rövid tanácskozás után kimondták az ítéletet, mely Akost az ellene emelt vád alól felmentette.

Sohasem hittem volna, hogy nyertes leszek, szölt Akos Olga-hoz közelödvé.

Igen, én vesztettem, felett ő mosolyogva és e mosoly nagyon erőltetett volt. Bizony ő többet vesztett, mint amennyit Akos nyert.

Akosnak e tárgyalás visszaadta becsületét, Olga-tól elvette szive nyugalmát. Es ő ezt olyan jól el tudta palástolni, olyan kedves durcássággal tudott ügyének veszte felett bosszankodni, mintha bizony ez lett volna legnagyobb vesztése. Az az igaz vesztése, a mit nem lehet semmieségi panaszszal jóvátenni, az csak ott hegy sajgott.

Hanem Entrosina néni, az csakugyan kétségbe volt esve. Az egész uton némán haladt

Az „ARADI KÖZLÖNY” tározója.

Február 9.

A leányfiskális.

— Elbeszélés. —
Irt: Solyom Andor.
(Folytatás.)

Az idő mult, s a nagy nap végre elérkezett.

Olga különös gondot fordított öltözékére; mindenképpen latni akart. Elindultak. Az utcákon a merre csak mentek, mindenütt érdeklődő arezokkal találkoztak. Minden a tárgyalási teremhez értek, az már szöfolva volt. Olga a terembe lépett, hol hangos dőmjáradal fogadta. A rokonszenv e nyilatkozata jól hatott reá: Entrosina néni pedig diadalmasan tekintett végig a közönségen. „Jó kezdődik”. — gondolta — s felizagott phantasiája már ott látta az erősökös nem képviselőit térdelvé és megalázva a gyöngének tartott és hátterébe szorított nő előtt.

Midőn Olga elfoglalta helyét, Akos, ki már korábban megjelölt, üdvözlésére sietett.

— Nehéz lesz a győzelem, — mondá. — Talán csak nem hiszi azt komolyan: — viszonyt Olga — ön nehéznék tartaná a győzelmet egy nő ellenében, a kinek egész működése csupa hőbort és szeszély!

Akos elérlette a célzást, de mintha észre sem vette volna — udvariasan folytató:

— Oh ezeknek a női hőbortoknak, ha ugyan hőbortok, rendszeren nő férfiak adjuk meg az irát. De hisz itt sokkal komolyabb feladattal állok szemben: védekezniem kell

társai nevében kénytelen kijelenteni, hogy Moesary Lajos csak egyéni meggyőződésének adott kifejezést. (Ugy van! Nem a párt véleménye volt! — halló!) Csalója ezután szóló Moesary beszédének egyes tételét. Abban igazra volt Moesarynak, hogy tisztelhetlen kell tartani a nemzetiségi törvényt, ezt a szó is elismeri, de különösen akkor, ha a nemzetiségek helyzetéről van szó, hogy nem élnek vissza a nekik nyújtott szabadsággal. Azt a szemrehányást, hogy a nem magyar népiszkolákba bevitelt a magyar nyelv mint tantárgy, nem tarthatja a szó jogosnak.

Attér ezután arra, a mit Moesary a magyar kulturáról mondott. A cultura nemzeti minden országban. A görögöknek és rómaiaknak is nemzeti kulturájuk volt s a modern nemzeteknek is nemzeti kulturájuk van.

Az is mondotta Moesary, hogy a magyar nyelv kizárólagos alkalmazása akadály a kultúrának. Ez sem áll. A magyar nyelv nem is kizárólagos a nem magyar ajkú iskolákban. Beszédét azzal a figyelmeztetéssel végzi, hogy vigyázzunk: ne hogy másoknak túlságosan kedveze, magunknak sirt ássunk.

Babes Vince: A nemzetiségeknek mindig hazafiatlansággal vádolják: de nem bizonyítják be. Felmutatnak diákorunk térképeket: de hátha azok készítették, hogy felhozzák ellennük. (Hahó! — Nagy zaj és mozgás.) Azt mondja egy képviselő ur, hogy a nemzetiségi törvény végrehajtását, ha vissza nem élnek vele a nemzetiségek, hol van törvénybe iktatva az ilyen feltétel? (Nagy mozgás és derűtlenség.)

A nemzetiségi törvény különben egyáltalán nem hajtatik végre s a nemzetiségek panasza jogos.

A felsőbb tanintézetek' eziméni felszólalásánál Zimándy Ignác s az egyetemi tanárok fizetéséről és létszámáról beszél. Felmenti, hogy az egyetemi tanárok fizetésében nagyobb arányosságot akart behozni a köztársasági miniszter ur, de a jogegyetemi tanárok ellenállása miatt dőlt a törv. dugába. Nincs bizalma a köztársasági miniszterhez.

Trefort Agost köztársasági miniszter: Nagyon köszönöm! (Élénk derűtlenség és helyeslés jöbbségek.)

Zimándy Ignác határozati javaslatot terjeszt a ház elé, melyben utasítást kéri a köztársasági minisztert, hogy a budapesti egyetemi tanárok fizetéséről fontorgó anomáliát az 1883-ban általa kezdeményezett mondanásos meg. Beszél végül az egyetemnek elzsidósításáról.

Herman Ottó a köztársasági miniszter azon beszédével foglalkozik, melyben a miniszter szóló nyilatkozataira rekedett. Csodálatosnak tartja, hogy Magyarország köztársasági minisztere a szótól kérdi, hogy mi háta az a magyar genius? Attér ezután a harmadik egyetem kérdésére, mely a miniszter beszédében már előrevetítette árnyékát. A szó meggyőzősége szerint a harmadik új egyetem, ha csakugyan felállítatik, tősgyökeres magyar vidéket kell felállítani. Az ország érdekei ellen eszlesek a köztársasági miniszter, hogy ha Pozsonyban állítja fel a harmadik egyetemet, a mint talán szándékozik.

Majd az egyetemi vizsgálati rendszert veszi vizsgálat alá. Statisztikai kimutatást állított össze, hogy a vizsgálatok mennyi vizsgadíjat jövedelmeztek s felolvassa a számadatokat, melyből csak azt a következtetést vonja le, hogy aránytalanság és rendtelenség van itt is. Rendtelenség van az egyetemnek tanácskörtől betöltésénél s rendtelenség és szakszerűtlenség uralkodik az egyetemnek tantervében: különösen kikel a jogi karnál előforduló szabálytalanságok ellen, melyre nézve felhozza, hogy Bors Emil tanártól egy röpít jelent meg mint a jogszolgáltatásban előadott szakvélemény, amelyben az van írva, hogy percentre fogdosák a jogi tanárok a hallgatókat.

Szilágyi Dezső az egyetem jogi karát védelmébe veszi Herman Ottó ellenében. A jogi kar vizsgarendszereit nem a jogi kar csinálta, azért érte felelős nem is tanárok. A mostani vizsgarendszer terhes a tanároknak nézve is s annál terheletlenebb, mert a házban is sokan vannak, kik pártfogást kéri a tanároknak vizsgáikhoz. (Derűtlenség.) A magyar vizsgarendszer még a legolcsóbb egész Európában.

A kik a vizsgarendszert meghozták, abból a consideratióból indultak ki, hogy legyen megszabva, mit hallgasson az ifjúság s miből tegyen vizsgát. A szó ezt nem helyeselte.

Olga mellett. S mikor a gyászzenét a szobába ért, levelet felöltözt, leült a karszékre, kezébe vette a kőtest és néma, szótlanul állt tovább. Olga sejtette, hogy e nyomasztó esend egy vihar kitörését előzi meg. De lelke sokkal jobban fel volt izgatva, elémélt sokkal kínzóbb gondolatok foglalták el, mintsem hogy megszólalása által alkalmat adott volna Eufrozina nének kifakadásaira vagy szemrehányásaira. Ez a néni már csakugyan idegesen kezdett mozgolódni székeben — a szél már kezdő rázni a lombokat s felkavarja a porrétegeket — a philippika, mely a férfien leírhatatlan gúzszerűen szólalott, már forrt, már kitérően volt Eufrozina nében: de Olga mindent nem látzott észrevenni, ami roppantul bosszantotta Eufrozinát. Neki észre kelle magát vetténe és ezért, amit Olga esendesen dolgozott irrasztalánál, egyszerre csak egy esendő irat, természetesen Eufrozina néni kezében volt, a földhöz repült. — Az első dörgés. — Olga esendesen felkelt, felvette az iratot s visszatért helyékre. Eufrozina már nem állhatta tovább: Olga szomorú tekintetű néni elmozdult, hogy amennyire meglehető, hogy nem a szó áradt meg ajkain, de a köny szeméből. Atölte Olga nyakát, forró eszokkál árasztá el, s szakadozott hangon rebegte:

— Nem, te nem vagy oka semminek, te meglettél mindent, hős voltál, gyönyörűen beszélél... hanem én a sárkányok ördögök... de hisz elő meg a büntetés órája, az igazságtalanság csak rövid időre foglalhatja el az igazság helyét... és aztán azok az esküdték, — az egyik borbély... a másik szelíd... az egyik szemem láttára alult el, s felébredve ismeretlen ügy felett adta oda döntő szavazatát... és ilyen emberekre bízák a te ügyed... aztán meg az a védtől, az a tollrágo, a ki bizonyosan végighallgat minden es-

de megfogozott a szabály s a jogi kar be kell, hogy tartsa.

Herman egy rágalmat is felhozott, midőn fölemlítette, hogy Bors Emil tanár azt írta a jogi kar tagjairól, hogy percentre fogdosák a hallgatókat.

A szó utána járt a dolognak s meggyőződött róla, hogy ez, a míg egyének meg nem nevezetnek, egy általános rágalmat, mely megvetést érdemel. (Helyeslés jöbbségek.) Nagy mozgás a szélső baloldalon.)

Sajnálja a szó, hogy Herman ezáltalosan kifejezést adott abban a könyvben foglalt rágalomnak. Vádolni nemcsak lehet, de kötelesség is, ha van rá ok és jog; de vádat igazza nem tesz az, hogy nyomtatva van.

Fölhozza Herman, hogy két egyetemi tanár hírlapi cikkek ársával foglalkozik, hogy ki ír hírlapi cikket, azt nem mondta, de hiszen ezt csak nem kell bejelenteni az egyetemi rectoratusnál? Nem a tankönyvek megírásában fekszik súlypontja a tanári működésnek. Sőt a tankönyveknek túlságos kultúra ott, hol parallel tanácsok állanak fenn, zavart idézhet elő. A tanárok igazi működését, a tanítást kell megfigyelni s aztán ítélni. (Helyeslés több oldalról.)

Herman Ottó személyes kérdésben felel Szilágyi Dezsőnek. Nem maga állította az egyetemi jogi tanárokról, hanem egy nyomtatott munkát mutatott be. Így tehát a mi szerzőt a személyére nézve mondott, azt visszautasítja.

Szilágyi Dezső kijelenti, hogy ő nem azt mondta Hermanra, hogy maga rágalmazott, hanem hogy rágalmat hozott föl. Mert vannak egyének abban a könyvben megnevezve?

Herman Ottó: Azokat majd kideríti a vizsgálat. Szilágyi Dezső: Ha a vizsgálatnál dobálózni nem akarunk, tudunk kell, hogy ki ellen s mely tárgyért kell vizsgálatot indítani. Különben a Bors Emil vádját ott a jogszolgáltatás osztályán is valaki rágalomnak jelentette ki s a vád bebizonyítását nem nyert.

Ezután a ház a tételt elfogadja, s ezzel az ülés véget ért.

TANÜGY.

Az iskolakert berendezéséről.

Mintán az iskolakert ezéjával megismerkedtünk, körül kell irnunk annak berendezését is. E keret nem engedli, hogy az iskolakert berendezését akként részletezzük, hogy az minden egyes iskolakertre alkalmazható legyen, mivel valamely kert berendezésénél több tényező játszik egybe, nevezetesen: az éghajlat, a talaj, a talaj minősége, a víz bősége és sok egyéb. Azért tehát csak általánosságokra kell szorítkoznunk. Az értelmes tanító biztosan fogja tudni és érezni, hogy miként rendezze be körülményeihez képest az iskolakertet.

Az iskolakert berendezése lényegesen a kert nagyságától is függ, mert nagyobb kiterjedésű kertek sokkal kényelmesebben fogunk berendezni, mint egy kisebb terjedelmű. De hát milyen nagy legyen az iskolakert? A magyar nepoktatási törvény két holdat rendel. Nem kérdőztek most, hogy milyen nagy kertje van valamely iskolának, mi örvendünk annak, ha van az iskolának kertje, legyen az akár milyen nagyság. Mindenesetre, hogy minél nagyobb, annál előnyösebb. Legnagyobb bökénél az egész dologban az, hogy igen sok iskolának még nincsen kertje, oka ennek, hogy a tagosítás alkalmával nem voltak figyelembe az iskolakert szükségessége. Azért tehát ott, ahol még nincsen iskolakert, vagy a közlegelőből, vagy más községi földből lehetne azt kibasítani. Hazánai érzelmeket tápláló uraságok legkönnyebben segíthetnek ilyen bajokban.

Azonban még nem tettünk feladatunknak elegendő, ha csak keret szerkesztjük: de hogy az egyszerűsággal ezéjével megfogható, oda kell törekednünk, hogy annak megfelelő fekvése legyen. Mire leginkább hegyes vidékeken kell ügyelnünk. A délkeleti felkésű kert a legjobb.

Mint hogy ma még nem tudja népnk a fát tisztelgetben tartani, — a mi mellett legjobban azon tény bizonyít, hogy egy aradnagyei községben egy éjjel a fáskolában az utolsó szálág vágták ki a esemetéket — azért

küdtet... a ki még feleségevel sem tudott beszélgetesen megféni...

— De Eufrozina néni, az istenért, hogy beszélhet így, hogy vádolhatja őt, hisz nem tudja, ha vajon o-e a hibás...
A hang, melylyel e szavak mondva voltak, a szokatlanul hűv, melylyel Olga beszélt, meglepte Eufrozinát.

— Olga, mit jelentsen ez...?
— Azt jelenti, hogy a néni szemében csak gazemberek léteznek e világban, hogy a néni a legbeszéltebb fönt is akasztófára küldene. Hisz Akos még nem vétett semmit, s hogy nevével vádolperben áll, épp úgy lehet neje, mint az ő hibája. És Akos nem úgy néz ki, mintha egy nő galádul meg tudna esalni.

— Olga, Olga, te nagyon lelkeslész ezt az emberért. Pedig csak egy félórával előbb másképp beszélte róla...
— Akkor úgy kellett róla beszélnem...

— És most is kell így róla beszélnem! Vigyáznunk fogok rá! — folytatta Eufrozina néni, miközben az ajtó felé haladt — mert ez a Nyári, úgy látszik, megzavarta a fejét!
Olga e fonyogásra mit sem felelt. Nem volt már gyermek, hogy a maga feje után ne indult volna, de Eufrozina iránt mégis tisztelgetéssel viseltetett, mert hisz neki köszönhetette egész nevelését, és tudta, hogy e nő hóbortja mellett is igen szerette őt.

E tudatban csak mosolygón tudott, midőn hallá, hogy Eufrozina néni a másik szobában teljesen kiöntö érzelmét Dénes irnok előtt a legszívesebben kifejezésével illetően esküdt, bíró, vádolt, s őt is megróttla gyönögségéért.

(Folyt. következők.)

az iskolakertet jól kell árkolni és áthatlan körülményben, hogy ha az emberéktől nem is óvatjuk meg, hát legalább az állatoktól fogjuk azt megvédeni.

Legzselészebb volna, ha az iskolakert az iskolapülete körül terülne el; de mintán ez mindentől nem lehetséges, hát — amint mondták — a délkeleti irányt szemünk előtt tartva, olyan helyen fogunk kerterületet keresni, a hol könnyen vízhez juthatunk, tőrtőnek az kutatás, vagy pedig vízvezeték által. (Értem valami folyóval vagy tóval.) Mert hába volna minden fáradságunk, ha vízhiánnyal kellene küzdelnünk.

Ismerve az iskolakert ezéjét, nélkülözhetetlen szükségességek fogjuk felteni ottan a hozzátartozó épületeket is említeni. Hogy senki meg ne ijedjen ezekről az épületekről, meg kell jegyezniük, hogy azok, ha tohésségünk nem engedli a nagyobbiszerű, úgy megelégszünk olyanokkal, mint a minő építkezést a község és a vidék viszonyai megengedik. Az épületek, melyek egy ilyen tágas kerthöz szükségesek: a méhes, a meleg- vagy szaporítóház, a selyemhernyótényesző (t. i. a hol az éghajlat megengedi), szerszámkamara és végre a eszázház.

Szükségesek ezeknek körülkülönté edények és virágesserepek, melyek részint arra valók, hogy azok segítségével a növények életének feltételeit demontáljuk, részint pedig, hogy a szaporítási könyvből módon eszközöshessük és végre, hogy a falubeli lények és asszonyok mindig készenlehen találjanak oly virágot, mint a minőt megvétel végett keresnek.

A kert egyik szegletében trágyagödört kell ásatnunk, hová a növény- és egyéb hulladékok eltakarítjuk, mit részint azért teszünk, hogy a tanítványoknak a compost-trágyakészítés módját megmutassuk, részint a kert földjét — a hol kell — azzal javítsuk.

Hogy az iskolakertet több nagyobb részre, ezeket ismét több kisebb részre kell felosztani, talán meg sem kellett volna említenünk. De azt már szükségességek tartjuk elmondani, hogy milyen részekre kell azt felosztanunk. Mint-hogy az iskolakert mint taneszköz tölteretünk ki, így abban mindennek kell előfordulnia, a nre a tanító csak szert lehet. Azért azt követelő föreszrekre — táblákra — osztjuk: 1) gabnafélek alá, 2) a konyhakerti növények alá, 3) kereskedelmi növények alá, 4) takarmányfűvek alá, 5) legelő növények alá, 6) dísznövények alá, 7) élvezhető gyümölcsöt termő bokrok számára, 8) díszbokrok számára, 9) a fájukat feldolgozóhoz eszerjék számára, 10) gyümölcsfák részére, 11) különféle kísérletekre szánt terület, 12) legelő előállítására szánt tábla, 13) rétnyelésre szánt terület és végre 14) a mennyire letekesen az ehétő és természetből gombák részére szánt hely.

Azonban nem kell azt egy képzélni, mintha ezen említett növényesportok az iskolakert egyes kis táblán összehalmozandók volna. A kertet sokkal kevesebb részletre fogjuk felosztani, mert pl. az egyes fák leginkább oly táblákban álltetjük szét, a melyekben olyan növények vannak vetve, melyek a fákkal együtt járnak. Pl. az erdei fák és a legelő előállítására szánt terület egybe veszzük, melyet a kert északi részén jelölünk ki, s beültetjük erdei fákkal, az alját pedig legelővé alakítjuk át. Eppen úgy eszlekszünk a gyümölcsfákkal, melyek alá a réti fűvek magvát vetjük el. — Természetes dolog, hogy az egyes táblák kijelölése fontossággal bír: mert nem szabad a kertet úgy felosztani, hogy a nagyobb növényzet előllesse az apróbbat. Azért, a mint mondtam, az erdei fák csak észak felé, a nagyobb gyümölcsfákat az eszaki-nyugati részén elterülő kerítés mellett, a magasabbra növe eszerjék az eszakioldali kerítés mellett, az ehétő gyümölcsöt termő bokrokat pedig a délkeleti irányban fogjuk körülhatolni a kerítés mellett.

A különféle gyogy- és takarmánynövényeknek sem fogunk nagy darabot szentelni, csak épp azoknak, melyeket időnység és kísérlet kedvéért kell a többiekől elválasztani: mert az ismertebb takarmány- és gyogyfűveket természetből takarni a fák és bokrok, nemkülönben a kerítések mellett, valamint a rétnyelésre szánt területen fogjuk elhelyezni.

Minden egyes fához, bokorhoz, növényesporthoz egy köserep-táblaeska volna alkalmazandó, melyen a neve tisztán olvasható volna.

VAROSI KÖZÜGYEK.

Arad sz. kir. város polgármesterének januári jelentése.

(Vége.)
Az adóbehajtás eredménye következő: állami adóhál befolyt forint 12268.— községi adóhál " 6019.55 hadmentességi díjban " 473.55 1/2 illetékekben " 1119.41 közmunkavállalásdíjban " 232.05— idegen adó- és illetékekben " 216.10— idegen adó- és illetékekben lerírólt " 3260.63—

Az adóügyi osztály befejezte az 1886. évi I. és II. oszt. kereseti és házbéradó kivételét, megkezdte az 1885. évi adókönyvek egyéni számláinak mérlegelését és a mérleg eredményekről áthozatalt.

Az árnyapénztár forgalma volt a decemberhavi 38685 ftr 91 kr maradvánnyal 58032 ftr 57 1/2 kr, kiadás 22702 ftr 17 1/2 kr, maradványa: 40.330 ftr 40 kr, mely összegből az aradi első takarékpénztárban 29103 ftr 5 kr az ipar- és népbankban 15480 ftr 21 kr van elhelyezve.

A házi pénztár forgalma volt: bevételeiben forint 37501.82 kiadásban " 31040.70 maradványa forint 6461.12

A közmunkaalap: bevételeiben forint 955.91 kiadásban " 210.33 maradványa forint 744.68

A védgátépítési alap bevétele és maradványa volt forint 14699.17 1/2

A különféle alapoké: bevételeiben forint 246348.81 kiadásban " 12125.37 1/2 maradványa forint 234223.43 1/2

A hónap folyamán jövedelmezett: a következőkért forint 2939.80 a helyepénz " 1913.08

összesen forint 4852.88 kiadás volt " 683.24 maradt tiszta bevétel forint 4169.64

A mértékhatálestő hivatalban hitelesítette 2536 drb horló, 8 drb mérleg, 94 folyadékmérőre, 46 száraztárgymérő s 6 kalmanaly.

Hitelesítési díjban befolyt 1356 forint 22 krajczár.

Az utak járható állapotban tartása iránt a szükségessé intézkedések a mérnöki hivatal által megtevétték.

A mikalakai határon az erdélyi és temesvári vasutak között levő vödrőlésen több helyen hely meg repedések támadván, az ez által képződött hiányok kijavítása elrendelhetett s ezen munka jelenleg is folyamatban van.

Az állategészségi állapot kedvezőnek tekinthető, a hónap folyamán a hasznos háziállatok között ragályos, vagy járványos betegség elő nem fordult. Ebdől I esetben jelentkezett.

Aradon, 1886. február 5.

Salacz Gyula, kir. tanácsos, polgármester.

Folytatólagos sorrendje

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1886. február 10-én d. u. 4 órákor tartandó rendes ház közgyűlésben felveendő tárgyaknak:

28. A tisztii ügyész jelentése Kosztka Gusztávval a városi bíráló H. emeletén levő lakás bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

Institúris Kálmán, főjegyző.

Külföld.

Roman irredenta.

Orlean román szenátor jelentése a kiutasított irredentisták ügyében. Cürku Sándor és Miklós, egy Kornean János kiutasított irredentisták, kik jelenleg Ruscsukban tartózkodnak, Románia szenatához kérvényt intéztek, melyben folyamodnak, hogy a kormány intézkedést vélték szembe semmisítse meg. Kérvényükben azt vitatják, hogy a kormány megsértette az 1881-diki törvényt, a mely tisztán az idegenek kiutasításáról szól, de nem egyuttal a bevándorló románokról. Kijelentik azt is, hogy Románia kormánya szolgálatokat akarván tenni egy idegen kormányunk ügynekei által töredésbe ejtetett, a mennyiben folyamodókat is a proclanatio szerzői közé sorozták, s minden bizonyíték nélkül ki is utasították; hogy a kiutasítás törvénytelen, igazságtalan. E kérvény a kérvényi bizottsághoz át: Gusztai M. elnök, Anghelescu G., Athanasiu, Casimir Panait és Orlean, ez utóbbi előadó. A kérvényi bizottság a kérvényt megvizsgálván, annak nevében Orlean szenátor benyújtotta jelentését. Ezen jelentésből a következő főpontokat közöljük:

Vannak idegenek, a kik valamely országba mennek, mely kinyitja előttük kapuit, vendégszeretettel fogadja, sokszor megmenti azon büntetésektől, melyek miatt saját országuk ellagására kényyszerültek, megtagadván kiadásukat és ezen idegenek biztonságban látván magukat, újra megkezdik intrigáikat s celszövényekbe ha eltűretnének, gyakran meghalidegítnek a barátosság viszonyát, mely azon két ország között létezett; vannak sokan, a kik felejtve, mivel tartoznak új hazájuknak, haszontalan vitákba elegyednek, gyűlölséget desítenek, a szenvedélyeket felfogatásra, zavarrá szöblőzik fel, gondolván, hogy minden meg van engedve és senki sem hivatja fel őket számadásra. A vendégszeretlet oly kötelesség, melylyel minden civilizált állam tartozik, egy művelt állam nem utasíthatja el magát; de midőn az, kinek ezen vendégszeretethez rész adott, visszaél vele, de mi több, tovább és addig megy, hogy compromittálja az ország érdekeit, mely őt köbelebe fogadja s gyakran a lét feltételeit számára biztosította: akkor az államnak nem joga, de kötelessége kiutasítani köbelebből azon idegeneket. Törvényhüségünk nem ismer mást, mint román polgárt és idegen román, középut nincsen, mindeki idegen, ha Romániának nem polgára. Midőn valaki azt állítja, hogy a román erredetű it nem idegen, confusiót idéz elő a nemzetiség és államok között; az ilyen román nem idegen román nézve, a kívül egy nemzetiséghez tartozik, de idegen az államra nézve annak törvényei és a törvény gyakorlása folytán.

Minden nehézség megszűnik, ha elfelvessük az alkotmány 8-ik cikkelyét. Ezen törvény kimondja: A honosítást megadja a törvényhozó testület: a 9-dik cikkely pedig kimondja, hogy az idegen román alattvalóknak szintén szükségük van a törvényhozás ezen intézkedésére, hogy román polgári jogokat gyakorolhassanak. Nagyon jól tudták önk. uraim, minő terjedelmet nyert az országban némely emberek által szított agitáció, a kik azon ürügy alatt, hogy a mi testvéreink felszabadításáért küzdelnek, odáig mentek, hogy iratuk és serto irmodoruk által megglazították jó viszonyainkat szomszédainkhoz. Jól tudják önk. mily nehezen létező jó viszony államok között s mily nehezen tartható az fenn! Nyilatnak hirdetik, hogy némely idegenek, habár román származásúak, Románia szabadelvű kormányát azon helyzetbe hozták, hogy a kiutasításról folyamodjuk; rokonszívással viseltetünk a fölkerekésük minden romanjával szemben. — befogadjuk, sőt átöljük őket egy feltétel alatt, hogy itt nekünk nehézségeket ne csináljanak. Tudom, hogy terhes dolog a számíztetés oly országban, melyben életünk legnagyobb részét töltöttük: súlyos körülny, hogy valaki egyszerre minden kérdéket sziszakítsón, melyeket pedig szeretettel ápol, itt hagyva rokonszágokat, s elmenjen számíztetésbe idegen országokba, — az állam érdekei azonban mindenképp feltétlen. Szolgálatunk ez tanságnál minden idegenek, ki ide jó, legyen az román erredetű: ez utat fog kitatni, mint viselkedjenek, ha e földre léptek. Meg vagyunk győződve, hogy azon perezből, midőn látni fogja

a kormány, miszerint a Cürren és társai kiutasításának más értelme nincs, vissza fogja vonni határozatát, mert ismételnék, őt állami érdekek vezérelte azon intézkedésre. Hagyjuk el terhet a kormányának s bizonyára, mikor terhetni fogja, visszavonandja intézkedését. A kérvényi bizottság emellett javasolta, hogy minden vita nélkül a szenátus térjennapirendre. — Aszenátus elfogadta a kérvényi bizottság javaslatát s napirendre tért.

A szerb-bolgár fegyverszünet.

Konstantinápoly, febr. 8. A Konstantinápolyban székelő nagykövetség, miután egymás közt meg egyezsere jutottak, azonos tartalmú levelet intéztek a török kormányhoz. Kifejtve benne, hogy a bukaresti béketárgyalásokra vonatkozólag a következőket ajánlják: Törökország figyelme: Először, hogy a berlini szerződés feltételit tisztelgetben tartsa; másodsor, hogy arra ne is gondoljon, hogy Bulgária javára hadi kárpótlást igényelhet; harmadsor, hogy a kelet-ruméliai kérdést, mint tisztán belügyit, ne is érítse és végül negyedsor, hogy a hatalmaknak Bukaresztben székelő képviselőit mindenkor kellő időben értesítse a tárgyalások folyamáról. — Belgrád bol febr. 8-ikáról írják: A montenegrói köztársasági miniszter Pavlovics Jovo, a ki az utóbbi hetekben, több montenegrói kiseretben Dél-Magyarországot betutata, tegnap délben Belgrádba érkezett, a hol azonnal megérkezte után két óráig tartó meghesült-folytatott Persiani ország követel, este fél tizenegyre a rendőrség által Szerbiából kitasítottak és a határon kívül helyezett. — Belgrádból jelentik, hogy Mijatovic az azon kérdésre, hogy beleszöblőzhatik-e az elköszítő tárgyalásokba Madjid baba meghatalmazásának megérkezése előtt, a szerb kormány azt válaszolta, hogy a meghatalmazás megérkezése előtt semmiféle tárgyalásba se hozhatók. A meghatalmazottak utolsó íléseben esupán az alak kérdés beszéltet meg az első jegyzőkönyv szerkesztését illetőleg.

Washingtonból febr. 8-áról távirják: A senatus elfogadta azon törvényjavaslatot, melynek értelmében Dakota az Eszakamerikai Egyesült-Államok közé kebelezetik be.

Kairóból febr. 8-áról jelentik: Wolff és Mukhtar pasa a khedive elnöklet alatt értekezletet tartottak, melyen az egyiptomi hadseregben szolgáló több angol és egyiptomi tiszt véleményét hallgatták meg a hadsereg újraszervezésére vonatkozó tervezet több pontját illetőleg.

Rómában Torlonia Sándor hg. febr. 7-én este hirtelen meghalt.

Párisból febr. 8-áról írják: A párisi községi szűkbebe választásoknál nyolc autonómista és egy opportunistá választatott meg.

Londonból febr. 8-áról jelentik: Allantikárokba kinevezettek: az indiai miniszteriumhoz: Schulteworth; a belügyminiszteriumhoz: Broadhurst; a gazdasági miniszteriumhoz: Osborne Morgan; a hadügyminiszteriumhoz: Gladstone Herbert.

Legujabb posta.

A szerb-bolgár fegyverszünet.

Athén, február 8. A Havas-ügyneksg jelentő: A katonai készleteket nagy buzgalommal folytatják. A király és a kormány teljesen egyetértenek. A kormány határozottan fontartja nemzeti programját. A külföldön elterjedt hírek, melyek miniszterválság valószínűségről szólnak, alaptalanok. Jelenleg a politikában minden változás veszélyesen felzaghatható a közvéleményt, mely a nemzeti követeléseket egy szívvel-lélekkel támogatja. — Pétervárról jelentik: Az orosz diplomai körökben nem tartják a török-bolgár kiegyezés által javasolt utiót oly állandónak, mintha egyszerűen kimondatnék a két bolgár tartomány uniója. A mi a hatalmak beleegyezésének formáját illeti, az orosz sajtó idegenkedik újabb confentriálót. Ugy látszik, hogy irányadó körökben bizonyos mértékben osztják ezt az aggodalmat és újabb félreértések kikértesse végett a tanácskozás kevésbé hűnepelyes formájának adnának előnyt. — Bukarest, febr. 8. A békealkotásokhoz kinevezett meghatalmazottak mai ülésén Madjid pasa konstantinápolyi táviratot mutatott meg, melyben értesítik, hogy meghatalmazása a legközelebbi futárral megerkezik. Konstantinápoly, febr. 8. A „N. Fr. Pr.” jelentése: A hatalmak kinyilatkoztatták, hogy a conferentiának újra összehúlést a török-bolgár egyezmény vizsgálatá s szentesítése ezéjából — mely egyezményt elvben helyeslik — maguk közt fogják meghesztelni. Csak Bukarest vonakodik az egyezményt elismerni. — Bukarest, febr. 8. Közvetlen információj szerint a Bulgária által követelendő hadi kárpótlás nem fogja a békekötést komolyan gátolni, mert a bolgár kormány országával szemben kötelezte magát ugyan az a követelést elterjesztelni, de a nagyhatalmak ellenzése folytán el fog tőle állni. — Belgrád, febr. 8. Azesetre, ha az ellenségeskedések újból fölvétetnének, Szerbia operáló hadserege 158,000 emberre rúgna. Azonfelől népfelkelés esetén még 80,000 ember rendelkezni ki tiz nap leforgása alatt a határra. — Róma, febr. 8. A szenátus mai ülésében Delfico kérdést intéz a kormányhoz Olaszországnak a hajóraj tüntetésben való részvételéről tárgyában. Robilant külügyminiszter azt válaszolja, hogy Olaszország a török kérdésben a többi hatalommal egyetértőleg jár el. — Páris, febr. 8. A Havas-ügyneksg jelentő: Konstantinápolyi hírek szerint ott élnék aggodalmát okoz Országország magatartása, mely rosszalja a közvetlen egyezsereget Törökország és Bulgária között. Attól tartanak, hogy Angolország és Országország között feszültség fog beállni.

Egyiptomi kérdés.

Gladstone az egyiptomi kérdésre nézve közledező látszik a francia cabinet ana nézetébe, hogy a szultánnak Egyiptomban való közreműködése elkerültesse. Mihelyt Anglia elhatározza Egyiptom kiűrtését, Franciaország kötelezettséget fog vállalni, hogy Anglia és a hatalmak beleegyezése nélkül nem fog csapatokat küldeni Egyiptomba.

Berlinből, febr. 8-áról távirják:

Azon indítvány, melylyel a kormány felhívta, hogy az érték-kérdést behatán tanulmá

nyozza, kellő támogatást nyerve, a birodalmi gyűlés elé terjesztett. Legközelebbi indítvány az lesz, hogy a keleti tartományokban a telepítés kérdését a német nemzetiség érdekében megvitatják. A törvényjavaslat szerint tetemes összegek volna a fölvesztandók, hogy a kisajánlott birtokok telepítés céljából megvásárolható legyenek.

A francia senatus három napi tárgyalás után 8-án elfogadta azon törvényeket, mely a községi elemi iskolák világiatását kötelezővé teszi. — A kamara ülése febr. 8-án. Minfán a pénzügyminiszter Cleveland izenetére és a német kormány nyilatkozataira hivatkozva, kijelenté, hogy az érték-kérdésben a tárgyalások újabb megkezdése a jelen pillanatban nem volna észszerű és Freycinet miniszterelnök megígérte, hogy a tárgyalások alkalmas időben újabb megkezdést kezdeni. Sombeyran visszavonta az indítványokat napirendre.

A transzjengens indítványát, mely ennép-összehívást előzta a tonkingi ügyben való felelősség tárgyában. Freycinet miniszterelnök ellenzta. Az indítvány 268 szavattal 154 ellenében elvetett. A jobboldal nem szavazott. — Rochefort a kamarának az amnestia tárgyában hozott határozata következtében képviselői mandátumáról leköszön.

Angol alsóház. London, febr. 8. A felsőház mai ülésén Herschell lordkancelár letette az esküt. Herschell báró ezúttal pári méltóságra emeltetett. Erre a felsőház febr. 18-ig elnapolta ülését.

A kínai császár megkezdte utazását a pápához, hogy a szentség Pekíngbe képviselőt küldjön és viszont engedje meg a pápa, hogy China is képviselőt küldhessen a szentséghez. A pápa határozata még ismeretlen.

TÁVIRAT.

Bulgária és a hadi kárpótlás. — Bukarest, febr. 9. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Bulgária a nagyhatalmak kívánataira hajlandóan nyilatkozott arra, hogy a hadi kárpótlás iránti követelést csak akkor fogja előhozni, ha a többi békepontozatok meg lesznek állapítva.

NAPTÁR.

Febr. 10. Szerda. Róm. kath. Skolasztika. — Prof. Gábor. — Görög-ország (Jan. 29.) Ignaz. — Nap két 7 ó. 17 p., nyugszik 5 ó. 13 p.

Február 13. Tanítóképzészek hatyuhája a Krippin-teremben.

Febr. 14. Az aradi I. takarékpénztár rendkívüli közgyűlése d. e. 10 órakor saját helyiségében.

Febr. 20. Az arad-csanádi vasút rendkívüli alakuló közgyűlése d. e. 10 órakor saját helyiségében.

Febr. 20. A tanítóképzészek Krippin fele teremben.

Február 27. A varban állomásozó altisztek tomholavai egy-kötött jétékonyviselő táncvígalmá a „Zemplényi-szálló” nagytérképében.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Hazatértek. Tabajdy Károly főispán és Ormos Peter alispán. — kiket a legutóbb, f. évi Jan. 11-én tartott megyei közgyűlés felkért, illetőleg megbízott, hogy az igazságügyminiszter urat informálják az oly régóta vajudó törvényszéki börtönépítési kérdésben, — tegnap délután tértek haza Budapestre. Tudvalevőleg Arad város egy marospartit telket ajánlt fel az államnak, hogy ott építsen fogházat, de a miniszterium ezt nem fogadta el, azzal indokolván eme megtagadását, hogy a börtönöknek a törvényszékek közöttben összeköttetésben kell állni, és a megépítés és törvényszék közötti területből kérte a szükséges telket megadatni, mit azonban a megye nem volt hajlandó teljesíteni, nem akarván ezen a város egyik legszebb részén fekvő nagy házhelyet, — hová idővel az utódok egy monumentális székházat fogják emelhetni, — megcsontítani. — Hogy tehát a viszonyokat nem ismerő miniszter előtt megvilágíttassék, miszerint nagy áldozatot kíván, és ha ragaszkodik eme határozathoz akkor ismét hosszú időre elodáztatja ezen égető kérdés megoldása, és akkor még évekig a mostani nyomorúságos börtönökben, — melyek egyáltalán nem felelnek meg a kor humanizmusának — kellend elhelyezni a rabokat; felkérte a megyegyűlés a főispánt és alispánt, hogy ez iránt informálják az igazságügyért. Ezen kiküldetésből tegnap tértek haza Tabajdy és Ormos urak. Minthogy Pautler miniszter betegnek fészál, csak Szennyörgy Imre államtitkárnál társalghattak; ki is jelenlétében átviszta a vonatkozó iratokat és helyrajzokat, ugy nyilatkozott, hogy a felajánlott hely távolsága a törvényszéktől nem nagy ugyan, és e távolság nem is képezne akadályt, de a terület kevés, mert a miniszterium 350 mbrá obajta a börtönt építtetni. Továbbá megjegyezte, hogy a miniszterium a törvényszéket, ügyészéget, járásbíróiságot és börtönöket együtt kívánja elhelyezni, ha a város oly területet engedne át, hol ez mind elfér, akkor még a folyó éven, vagy legközelebb 1887-ben megkezdendé az állam az aradi igazságügyi palota építését. Felhozta erre az alispán ur, hogy ha a kir. táblát decentralizálják, valószínűleg Arad is részeseül az osztályrészen, és helyiségül Arad bizonyára szivesen felajánlani a mostani törvényszéki épületet. Erre az államtitkár ur

csak annyit válaszolt mosolyogva — hogy az sem lehetetlen.

Esküvő. Diszes esküvő volt tegnap délután 4 órakor az aradi izr. imaházban. Reisinger Ele vezető földbírtokos vezette oltárhoz szép menyasszonyt. Róbert Bernát bilharmegyei bírtokos és fakerskedő feleség Otilia leányát. Ez alkalommal dr. Rosenberg főbírtok a vendégekkel teljesen megelt zsinagógában szép prédikációt tartott. Ezt 100 értékű nászalkoma volt Zemplényi szállódja nagytérképében.

Kiváló vendége lesz holnap városunknak a menyében Fejér Miklós miniszteri tanácsos, a ki a pénzügyminiszteriumban csak nem rég vette át Buzeczkytól a gazdasági ügyosztály vezetését. Holnap megerkezik, hogy a városunkban lévő pénzügyi hivatalok ügykezelése felül személyes meggyőződést szerezzen, és hogy a tervezett pénzügyi palota helyét megismerje.

Küntetés. A hivatalos lap a következő legfelsőbb kőziratot közli: „Személyem körüli magyar miniszter elerjesztése folytán, Czarán Antal borsányi jársi szolgabírónak, a községirat tervén szerzett érdemei elismerésül, Ferenc József-ruendon lovagkeresztjét adományozom. Kelt Bécsben, 1886. évi januárhó 31-én. Ferenc József, s. k. B. Orsz. Béla, s. k.” — Gratulálunk a megérdemelt küntetéshez.

Városi közgyűlés. Ma délután 4 órakor lesz Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának rendes havi közgyűlése, mire ez uton is felhívjuk a város atyáinak figyelmét.

Halálozás. A régi gárda egyvel ismét kevesebb, a szabadságharc egyik bajnoka, Dállós Elek nyugalmazott honvédelvezős, a tegnap délutáni órákban — a mint erről részvetél értesülünk — elhunyt. A család által a kiadott gyászjelentés a következő: Oly. Dállós Elek né. kaiszer Amália a maga, ugy leánya Avarj Ferencné szül. Dállós Clementine, veje Avarj Ferencné öz. unokái Elek és Irénke, valamint számos rokoni nevében mély fájdalommal tudatja szeretett férje, a jó atya, após és felejtéttel nagyatyja Dállós Elek, k. kir. nyug. honvédelvezősnek, az 1848/49. évi szabadságharc bajnokának, folyó évi febr. 9-én d. n. 5 órakor, életének 67-ik és boldog házasságának 38-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderülését. A kiszvedett kedves halott hült tetemét febr. 11-én, d. n. 3 órakor fogják a helybeli r. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engedélt szent mise áldozat pedig febr. 13-án, d. e. 10 órakor fog a mindenek Úrnak bemutatni. Békölengien porai felett!

Id. Bettelheim Vilmosnak a letartóztatás ellen beadott felebbezése felett ma határozat a kir. törvényszék, a menyében a vizsgálóbíró által hozott letartóztató végzet indokainál fogva helyben hagyta.

Meghívás. Az aradvárosi önkényes tüntetőkar parancsnoka Aradon, 1886. évi februárhó 14-én délelőtt 10 órakor az új városbúza földszinti kisteremben ülést fog tartani, melyre a kar tisztelt tagjai ezennel meghívotnak. Aradon, 1886. febr. 9. Az elnökség.

Kobányi bácsi gyermekkertjét Révintezőből Deák-Ferenc utcza 24. sz. alá helyezi át, hol a kisedneveléshez szükséges alkalmas belső helyiségben kívül szép tágas udvar és árnyékos kert is lesz. Az áthelyezés még alkalmasint e hó 15-én megtörténik. — Felhívjuk erre az érdekelteket szűk figyelmét.

Lopás. Grozber Mária szobaleány és Dávid Klára együtt voltak szállásn. Kajakó Józsefnek halasztva 5-ik szám lakásán. Kajakó asszonyom és Dávid Klára megsejtén, hogy Grozber Máriának nagyból összeg pénz van a ládájában, tervet foztak annak eltalajlására. Klára kisasszony elcsalta a leányt vasárnap este hába, a johiri Scheinberger-féle kőveházba s míg ok ott jól mulattak. Kajakó asszonyom feltérte a láda zárját, és abból ötven forint készpénzt emelt. A leány reggel felébredt akaráván ládájából venni, ugyanesak ellült, mikor ládáját feltörte, és pénzének hilt helyét találta. Jelentést tett a rendőrségnek, homán egy rendőr küldetett ki, hogy Kajakónál házmódot tartson. A rendőr tapintatosságának köszönhető, hogy az ellopott pénz Dávid Klára fiújából előkerült. A két tolvajnok letartóztatván, átadott a büntényítő bíróságnak.

Vendégszerető földi. Kondre Petrica, kristóvi illetőségű román atyafi eserepényeket hozott be a vasárnapi piacra, hogy itt azokat eladván, beszerezzen egy kis élelmiszert szűkölkölt családjának. A vásár jól sikerült: a szegény ember 8 pengőt vett be a fazekak árából. Balsora azonban Kondre Todor nevezett földijével hozta össze, aki megsejtén, hogy pénze van, magához hivta éjjeli szállásra, és ajánkozott vele megosztani eszteljét. A szegény ember örömmel kapott az ajánlaton, és nagy láladóval fogadta el azt, gondolatlanul hajtotta le fejét barátja ágyára és édesen almodott óvóiról. Reggel azonban szomorú fordulat állott be: a szegény ember arra a tapasztalatra ébredt, hogy nyolc forintja eltűnt. Sirva kérte földijét, hogy adja vissza pénzt, különben esaladjával együtt elhun vesz el, az azonban gorbómban utasította el magát. A kifosztott ember erre a rendőrséghez fordult, és ott panaszt emelt, minek folytán Todor kérdőre vonott, de tagadva tett, a rendőrség kiköszöztette, és így eszmaszár-béleléssel előkerült a nyolc forint: most aztán öt kínáltak meg ingyen-szállással.

Temesmegyei hírek. Lendvay Miklós temesmegyei aljegyző, a „Délmagyarországi Lapok” fömunkatársa tegnap vezette oltárhoz Temesvárt Magyar Lma kisasszonyt. — A temesvári belvárosi izr. jétékony-nőegylet E hó 16-án ritka ünneppel fog tartani. Ezen napon ugyanis Scharnbaum Mária urhölgy önkényesek 40-ik évfordulóját ünnepli. — A majorkülvárosi kisdédvő javára Temesvártól rendezett táncvígalmó 200 fnt tiszta jövedelmet eredményezett.

Mezőnyezet. — Geiger Alajos segédbírók Temesvártól hasonmóságban Zombolyára helyeztetett át.

Lapunk mai számához a „Széchenyi iróalmi intézet” nyomdái körlevele és kivonatolt arjegyzeke van csatolva. A körlevél, mely négyeszeri nyomással szövege van elkészítve, a helyi nyomdászatnak figyelemre méltó terméke. Az arjegyzeke a legújabb divatu, ugynevezett mercaüt-betűkkel van nyomtatva, mely különösen kereskedelmi körlevelekre, eljegyzési, esketési és más jelentések nyomtatására alkalmas.

Hazánk és a főváros.

Király ő felsége a jövő szombaton tízelet-tizenegy napit tartózkodásra Budapestre jő, hova egy-két nap múlva ő Felsőge a királyné is követni fogja. Mária Valéria főhercegnővel együtt. A trónörökös pár csak e hó második felére tervezett sörre dansante-ra jón Budapestre.

A budai színiügy tárgyában kiküldött bizottság vasárnap (tisztelő) a miniszterelnöknek, Beniczky államtitkárnál és Kegelevich intendánsnál. A miniszterelnök kifejezte azon reményét, hogy fog találkozni oly módzat, mely szerint a nemzeti színházzal való kapcsolat továbbra is fenn lesz tartható. Hasolnó nyilatkozatot tettek Beniczky és Kegelevich is.

Matlekovics államtitkár egészsége annyira megrendült, hogy tavaszalig látni Abázzába megy: az utóbbi bécsi tanácskozáskor alatt is többször rosszul lett, s kénytelen volt a fővárosba visszatérni.

A halottegőti egyesület megalakítása ügyében szűkös körű értekezlet volt a lipótvárosi kaszinó helyiségében. Részt vettek az értekezleten: Lipóthy Béla Jr., Kochemister Frigyes Jr., Szontagh Pál, Légrady Károly, Fuchs Gusztáv, Kenedy Géza, Weisz B. F., Tokaji Nagy Lajos, Mátray József stb. Az értekezlet a mozgalom megindítását, Légrady Károlyt bizátn meg az eszmésere vezetésével, az alapszabályok tervezetét vette elő, s a megalakítandó társulat céljait és működési körét szabatosan körvonalozta. Hosszabb eszmés-erőtt idézett elő a halottegőti kenezse felállításának költsége, azonban e tekintetben is sikerült megtalálni. Az egyesület alakuló közgyűléset febr. 21-re fogják összehívni. A kezdeményezés első híre máris 337 tag jelentkezett az ország különböző vidékeiről: a többség természetesen a fővárosból való.

A bars megyei 40.000 forintos sikasztás ügyében a vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmű tanácsa a következőleg íelt: Rudnyánszky Timsz volt alispán a hivatalból járó felügyelet elmulasztásán s a pénzekezelési szabályzat figyelmen kívül hagyásában vétkenek találták s 44.071 fnt 30 kr és ennek 5 százalék kamatai megtérítésre kötelezték. — Znamenk Sándor felügyesített megyei ügyész vétkenek találtatik abban, hogy a pénztárviszgatnál feltelelt eljárás körül nem szerzett tapasztalt felszólalásának nagyobb nyomtatok, a miért is a felügyesztése idejére járó fizetési igények elviesztése mellett dorgálásra íeltetik. A kár megtérítésének köteleztetése ellene is megállapították. — A volt exactor elhalálozott ugyan, de hagyatéka ellen a kárkövetelés szintén megállapították. Andreusky Ernő alispán kötelessége mulasztásában találtatik vétkenek s a kárkövetelés ellenében is megállapították, valamint Ruffy Lajos alispánvevő ellen is. Egyben valamennyi elítelt tisztviselő elvieszté felügyesztése idejére járó illetményeit.

A szegedi kegyesrendiek társulátának éttérőből héttől délelőtt 18 darab ezüstkanal — körülbelül 130—140 fnt értékben — elloptak. A vakmerő tolvajt eddig eredménytelenül nyomozták.

A kiállítás szamádas. A kiállítási orsz. bizottság elé tegnap terjesztett és általa jóváhagyott kiállítási szamádas- és vagyonmérleg jelentésből a következő számadatokat közölhetjük: Vagyonmérleg: Aktívák: a) ingóságok 188.934 fnt 97 kr. b) ingatlanok 1.044.353 fnt 18 kr. c) készpénz 38.497 fnt 18 kr. d) aktív hátralekötök 97.404 fnt 64 kr. összesen: 1.369.189 fnt 97 kr. Terhek: 1. ki nem egyenlített számlák fedezésére és további igazgatási költségekre 150.000 fnt. 2. helygymnizteriumnak a rendőrség költségeire 100.000 fnt. 3. országos bank által adott kölcsön 500.000 fnt. 4. állami előlegek 1883—85-évi években 1.116.176 fnt 85 1/2 kr. összesen 1.866.176 fnt 85 1/2 kr. Vagyonszámla: 1. Szemvedő állapot 1.866.176 fnt 85 1/2 kr. 2. Csökékvő állapot 1.369.189 fnt 97 kr. Szemvedő egyenleg: 496.986 fnt 88 1/2 kr.

Csodás bukás. Fröhlich Károly, 18 éves eserepezo legény, hőlányas közben Budapestben felekkott a nemzeti színház tetőzetéről, tehát oly nagy sebessé, mi 7—8 emeletnek felel meg, s a szerencsés — szerencsétlen ember nem sérült meg. Közében tartá mindvégig a lapátot, a földre érkezéskor is ez a kezében volt s arra esett, a lapát három részre tört, de mérséklő a lezuhánás súlyát. Minthogy azonban az illető agyarázköztalált szenvedett, beszállított a kórházba.

Rövid hírek. A helygymnizter helybenhagyta a fővárosi közgyűlésnek azon határozatát, mely szerint a fővárosi polgármester és tanácsnokok fizetése megváltoztat. — Nigronyi Pála szegedi társulátának főparancsnoka 50 éves korában meghalt. — Dr. Pautler Imre esornai praen-állozár s pozsonyi jogakad, tanár a budapesti tudományegyetemhez a bölcsészeti nyelvi, rendkívüli tanáriágy nevezetett ki. — A jogászok által alkalmából az egyetem joghallgatók segítségére 100 forint adományt kapott ő Felsőge. — Imrei Ferenc szintén nyilatkozott, hogy nem kíván a felekezeti jellegű „Aurora-kör” tagja lenni. — A Dunán a megújult jézájárás miatt a hajóközlekedés ismét meg kellett szüntetni.

A nagy világ.

Rudolf trónörökös néhány nappal ezelőtt annyira meghűlt, hogy ágyban fekvő beteg volt. Mint azonban most Bécsből sürögnyöngök, a trónörökös állapotában határozott javulás állott be.

A német császár életmódjáról egy berlini lap a következőket írja: A császár életmódját leghevesebben visszatükrözik azok a kis theatestryok, melyek néha a császári palotában szoktak megtartani. Ez estelelyekhez rendszeren 8—12 férfiból álló társaság szokott meghívni lenni: tábornokok, miniszterek, udvari hivatalnokok. Theához apró pereceket, süteményeket szoktak fel, majd mandarinokat — melyeket a japáni császárné szokott évente küldeni — egy nagy ládával — és figyalt. A társaság nem dohányzik, minthogy a császár, amint azt maga többször elbeszélte, azért nem tudta a dohányzást megszokni, mert fiatal korában tiltották és későbbi éveiben pedig nem tett benne kedve. Mint a thea, épp oly egyszerű az ebéd, a melyet a császár rendszeren uje társaságában szokott elfogyasztani. A menü — nem számítva ide a diszabédeket — rendszeren ez: leves, entremet, pesenyve, befőtt. Valanivel gazdagabb a reggeli, melynél a császár mindig megízlik egy félveg pezsgót. — a másik felét ebédközben fogyasztja el — és nagy kedveléssel eszik meg néhány rákot, s évadja idején osztrák, Riktkában iszik mozi bort, sőt sör is. Munkálkodás egészen rendszeres, és már évek óta ugyanaz. E munkarendet csak a fogadási vagy más katonai ünnepelelyek szakíthatják meg.

Garasin Sándor, ki miniszteri hivatalnok volt Belgrádban és a szerb miniszterelnök meketestére, ügyfőköságot követelt el s levelet hagyott hátra, melyben vezetés lépésének okául azt hozza fel, hogy kegyetlenül üldöztek.

Egy örvöngő nő tette. Triestből sürögnyöngök: Hoffor Julia, harmincz éves szobánő, ki egyszer már a főhólydában volt, febr. 7-én éjjel újra dühögően kezdett. Örülési rohamban az ágyban fekvő 78 éves anyját kezdte fojogatni: az aggnő minden erővel védelemben magát és a két nő közt borzasztó küzdelem föléllott ki, mely az anya halálával végződött. Az örült gyilkosnő súlyosan megsebesülve szállították a kórházba.

Rövid hírek. János Salyator főherceg, hír szerint, galicziai hadparancsnokká nevezeték ki. — Przevalski ezredes az ismert orosz földrajzi kutató, állítólag mégis végrehajtotta tervét: fegyveres kísérettel bejárta Tibetet, a hova eddig európai utas be nem halhatott. — Tournai-ban a városi takarékpénztár egyik hivatalnok, Derasse, kétszázezer frankot kisikkasztott: Londonból pedig Sidney Montagne Wood bankár szökött meg 800.000 forintnyi sikkasztások alkövetése után. — Uj fajta a hirtlap indult meg Amerikában: „Fegyverezék Lappia”: a waponi fegyházban fegyvereket szerkesztő hűvösön ülő és már kiszabadult kollekták száma.

Irodalom és művészet.

Szilágyi Dániel hagyatéka ügyében az akadémia könyvtári bizottsága, Trefort Agoston miniszter elnökele alatt, ülést tartott. Szilágyi Béla bemutatva néhai atyja hagyatékáról a konstantinápolyi konzulág által felvett leltárt. E szerint a hagyatékban van: nyugati nyelven nyomtatott munka 8918 kötet: keleti nyelvű 2009 kötet: keleti nyelvű kézirat 491 kötet. Mindezek értéke a hivatalos beérles szerint 6473 arany forint. A könyvtári bizottság, minthogy a hagyatékban és különösen a keleti kéziratokban és nyomtatványokban nagy jelentőségűröl meggyőződött, a hagyatékot Konstantinápolyból Budapestre való szállítására szükséges 2000 fntot Szilágyi Béla rendelkezésére bocsátotta.

SZÍNHÁZ.

— Arad, február 8. —
Az utolsó Abencerage, Sárosi Ferenc nagyfolyosós dalnive előadására az operaházban már folynak az előkészületek. Márczius havában akarták színezet hómi Turulla Emma k. a. és Perotti komikusokéssével. A próbák javában folynak s az igazgató-ság azért siettet a darab bemutatását, mert Turulla k. a. áprilishóban Prágába megy vendégszerelni.

A nagykanizsai állandó színházra az ottani takarékpénztár 10 ezer fntot szavazott meg.

Arad városi színház.
Folyó szám 132. Évalhéret 110. szám.
Szerda, 1886. évi februárhó 10-én:
Az utolsó levél.
Vígjáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:	
Bloek Prosper	— — — — — Somló Sándor.
Vanhove Titus	— — — — — Szabó Antal.
Clarise, neje	— — — — — Fodor Fruzina.
Héri Susanne	— — — — — Keresztyéne.
Trissoles Martha	— — — — — Kükönczy V.
Therion, természettudár	— — — — — Molnár Antal.
Colomb, neje	— — — — — Vagyó Vilma.
Hanson	— — — — — Borand Gyula.
Temple Pál	— — — — — Kovács Lajos.
Solange asszony, házigazdónő	— — — — — Ajtay Károlyné.
Clauine, szobalány	— — — — — Zavadsky Teréz.
Kapitste, írnas	— — — — — Györf Alajos.

Kezdeté 7 órakor.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Az aradi kir. törvényszék tegnap tartott büntényi tárgyalásán, több érdekes ügy fordult elő. Az első egy silingyári román legény bűnése volt, a ki egy lakodalmon két ember halálát okozta. A dolog így történt. 1885. év november havában Silingyán egy lakodalmon tartották, melyre a többek között Kujedán Sándor is hivatalos volt, a legény ki különben is „falu hóse” hircében állott, itt is virtuskodni kezdte s mutogatva öklének erejét, Oppre Todor, egy szintén vendégül meghívott legény részölt, hogy hagyjon fel most a virtuskodással, lesz annak mások is ideje. Kujedán csakugyan félbe is hagyta arabotai mutatóványait, de később kiment a

konyhába és ott Oppre Todor anyósát öklével fölé verte, mikor pedig Oppre rendrontástotta, nem szült semmit, hanem a szobába ment és az asztalról egy hegyes kést felkaván eszmaszárba rejtette: egy ideig ezután esendően maradt. Nem sokára azonban ismét kötekedni, verkedni kezdett, ugy hogy a lakodlmas nép, meggyűvő bosszantásait, előfogta és kilökte, a mint azonban az ajtó becsapolódott, utána, benmaradtok közül Mrosan Jun é: Heller József véresen és holtan rogyott össze, egy-egy késszarúttal találta: hogy a legény mikor szarta le öket, azt senki sem vette észre, az egész villámgyorsan történt. A törvényszék halált okozott testi sértés miatt fogta vad alá, minután vádlott két embert ölt meg, bűnhalmzatot látván fenforogni, a bűntett törvénykönyv 305. és 90. §. alapján hat évi fegyházra íeltte. — A második ügy megkezdés konikus színvető volt, Valami Orlóg Mátyas nevű síhedett bepanaszolt az atyja, hogy meglöpte őt: a törvényszék most, a végtagvalás alkalmával, felhívta az atyát, hogy mielőtt az ítélet kimondatnék, még megbeszélhet fiának. Az öreg meg is bocsátott és ennek ilyenformán adott kifejezést: „Megbocsátok neki, mivel hogy hát fiam is, de megugy veszem észre, hogy nincs neki elég a fejében, megosztán hogy iszik is, no akkor oszt meg több is van, mint kéne.”

A katonai hatóság megkeresésére a fűgyészeg sájtóport indítottat a „Zombor és Vidéke” ellen, a nevezett laphban a hadservezetjé ellen intézett azon állítás miatt, hogy a katonák a tiszték részéről mostoha bánásmódban részesülnek.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

A délmagyarországi gazdák Dettán tartott kongresszus febr. 7-én elhatározták, hogy a Románia elleni beviteli vám végett a kormánytól a képviselőháznál körvonyozni fog.

A műemléki sorsjáték ügyében határozat a vallás- és közoktatási ügy és a pénzügyminiszter, és a két ajánlattevő közül a magyar leszámlító és pénzváltó bank által vezetett csoportnak adott a sorsjáték kibocsátását. Ezen a magyar leszámlító és pénzváltó bank, a pesti magyar kereskedelmi bank, a magyar országos bank, az angol-osztrák bank, az Unio bank és a bécsi Ländler-bankból álló csoport ajánlata 67 krajczárral előnyösebb volt s hitelbank ajánlatánál.

Szesszlet.

(Febr. 9.)
(B) Az üzlet szilárd. Készárú nagyban 24.35—24.50, kiesinyben 25.— hordó nélkül pr. 100 liter szilárdok.

Budapesti gabnatózsde.

(Febr. 9.)
Az üzlet változatlan szilárd. Tavasz buza 7.96—98. tengeri május—juniusra 5.48—50, tavasz buk 6.50—6.52, új buza 8.40—8.42.

Budapest, február 9. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti közsde zárlati arányai: Magyar aranyárjádék 101.85; magyar papírárjádék 93.72 1/4; magyar hitelbank 307.—; osztrák hitelbank 299.20. London 126.50; Páris 50.25.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzslán 1886. évi febr. hó 9-én.

Magyar aranyárjádék 6 sz.	101.80
Magyar aranyárjádék 4 sz.	93.80
Magyar papírárjádék 5 sz.	93.80
Magyar vasúti kölcsön	152.25
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kib.	99.75
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kib.	126.50
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kib.	113.—
Magyar földterhentesítési kötvény	104.—
Magyar földterhentesítési kötv. zárék	104.—
Temesbányai földterhentesítési kötvény	103.75
Temesbányai földterhentesítési kötv. zár.	103.75
Erdélyi földterhentesítési kötvény	104.—
Horvát-Szlavon földterhentesítési kötv.	103.50
Magyar szőlőszemaváltási kötvény	99.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	118.25
Tiszszabályozási és szezedi sorsjegy	123.50
Osztrák árjádék papírban	84.30
Osztrák árjádék ezüstben	84.50
Osztrák árjádék aranyban	112.75
1880-iki osztrák állansorsjegy	140.50
Osztrák-arany bankrészevény	123.50
Magyar hitelbankrészevény	306.50
Osztrák hitelbankrészevény	299.40
Ozslák hitelbankrészevény	299.40
Eztől	—
Cs. és kir. arany	5.91
20 frankos arany (Napolondör)	10.—
Nemot birodalmi márká	61.90
London (3 havi váltókért)	126.50
20 markos arany	12.38

IDEGENEK NÉVSORA.

(Február 9.)
Zemplényi-szálló. Báró Simonyi, nagybirtokos, Vadász. — Nagy József, tanácsnok, Temesvár. Oszcsenkó Ele, keresk., Temesvár. — Karpels Adolf, ker., Bécs. — Pambovsky, vendéglős, Miskolcz. — Elkán Oszkár, utazó, Berlin. — Klein H., utazó Budapest.
Ticheher-szálló. Reay N., ügyvéd, iluzos. — Hólez Antal, maganzó Mozshégyes. — Böleskey N., utazó, Bécs. — Warnck Gyula, utazó, Bécs. — Spiemann N., utazó, Bécs. — Kohl Abolcs

BUDAPESTI TŐZSDE.

Február 8.

Pénz		Arany		Pénz		Arany		Záloglevelek.		Pénz		Arany	
M. kir. aranyár. adóment. 4%	101.55	101.85	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közuti vaspálya	542	545	M. földhitelint. papírréték 5 1/2%	103.25	104.25		
" papírréték adóment. 5%	93.65	93.95	Oszt. hitelintézet	299.40	299.60	Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	345	350	" " " " 5%	101.75	102.25		
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr) 5%	152.75	153.25	Oszt.-magyar bank	870	872	Budapesti III. ker. takarékp.	77	79	" " " " arany v. ezüst 5 1/2%	129.75	97		
M. v. köl. 120 frt egyes dtkban	152.25	153.25	I. magyar iparbank	143	144	Országos központi	462	465	" jelzálogbank	101.50	101.90		
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99.75	100.25	Pesti keresk. bank	610	615	Pesti hazai első	6500	6550	Kisbirt. orsz. földh. int.	99.50	100		
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	126.50	127.50	Bécsi bizt. társulat	200	205	Egyesült Budapest fővárosi t. tkp.	445	450	Oszt.-magyar bank o. é.	102.25	102.50		
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	113	114	Bécsi élet- s. jár. bizt. társ.	198	200	Magyar ált. takarékp. részvény	88	89	" " " " 4 1/2%	102	102.50		
M. kir. nyerevény-kölesön 100 frt 50 frt drjba	117.50	118	Első magy. általános bizt. társ.	3010	3030	Álagut	132	133	" " " " 4%	98.50	100		
Tiszai és szegedi kölesön 4%	123.25	121.75	Fonciere pesti bizt. társ.	70	71	Általános waggon köles. társ. íg.	79	80	Pesti m. keresked. bank	102.75	103		
M. k. földtm. kötvények 5%	104	105	Magyar-francia bizt. társ.	195	200	"Franklin"-társulat	196	200	" " " " 5%	101.50	102		
" " " " 1867. zárad. 5%	103.75	104.50	Pannónia viszb. társ.	930	950	Ganz és társa vasó. és gépgyár	815	818	Albina tak. és hitelint.	99.50	100		
M. k. földtm. kötvényekemesi 5%	103.75	104.50	Concordia malom	590	600	Gschwindt-féle szeszgyár	400	405	" " " " 5%	100	101		
" " " " 1867. zárad. 5%	103.75	104.50	Első budapesti malom	1315	1325	Gyapjút. és biz. I. magyar	268	273	Elsőségek.				
M. k. földtm. kötvények horvát-orosz 5%	103.50	101	Erzsébet malom	269	270	Keresked. épülete	650	—	Budapesti lár. ezid. 5%	104	104.25		
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	103.75	104.25	Hengermalom	650	655	Könyvnyomda "Atheneum"	608	610	Lloyd. és tőzsdé-épület. 5%	99.25	100		
" " " " erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint) 5%	96.25	96.75	Luiza malom	310	312	Pesti	1040	1060	M. sz. k. orsz. vörös-kereszt. sorj.	9	9.50		
Szőlőszemavált. köte. (100 frt) 5%	99	99.50	Molnár és sütők malma	435	438	Közszéb. és tégla. (Drasche)	247	248	Oszt. vörös kereszt-egylet	14	14.50		
Pest város kölesőne 1870. évhöl 6%	106	106.50	Pannónia malom	740	750	Nemzetközi waggon-kölesön-részvénnytársaság	84.50	85.50	Pénzmekek.				
" " " " 1871. évhöl 6%	107.50	108	Viktoria malom	300	302	Pesti építő-társaság	—	—	Cs.-kir. arany (vert)	5.91	5.94		
Budapesti fáv. 1880. kölesőne 6%	100	100.50	"Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	Rimamurány-salgótarj. vas. r. vts.	87.50	88	Cs.-kir. arany (kör)	5.80	5.89		
Budapesti bankegys. részvényt	97	98	Alföld-fiumei vasut 5%	186	186.50	Salgótarjani közszéb.	133.50	134	Oszt. magyar 8 frtos arany	10	10.03		
Magy. ált. hitelbank	—	—	Bátaszék domb.-zakány vasut 5%	—	—	Schlick-féle vasó. és gépgyár	168	200	20 frankos arany	10	10.03		
Magy. jelz. hitl. H. kib. m. elismv.	120.50	121	Déli vasut 5%	175	175.50	Schlick-féle vasó. és gépgyár II. kib.	—	—	Oszt. és magyar ezüst	—	—		
Magy. lesz. és nézváltó	90.25	90.50	Erdélyi vasut 5%	185.50	187	Sertőszülő	855	868	Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61.95	62.10		
			Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—	Sósuti kőánya	258	260	Nem. bankp. 100n. bir. márkáért	62	62.10		
			Kassa-oderbergi vasut 4%	149.50	150.50	Szálodá-részvénytársaság	—	—	Amsterdam 100 hollandi frtért	105.10	105.25		
			Magyar galiczi vasut 3%	176	176.50	Téglá- és mészégető ujlaki	113	113.50	Páris 100 frankért	50	50.10		
			M. ny. v. (sz.-győr-grázi vasut 3%)	170	170.50	Török dohányrészvény	178	180	Svájezi pénzügyek 100 frankért	50	50.10		
			Oszt. állanvasut 3%	266.50	266.50	Gőztéglagyár kőányai szelv. nélk.	84	85	London 10 font sterlingért	126.35	126.85		
			Pécs-barcsi vasut 3%	—	—	M. jelz.-bank ny. kölesőnkötv. 5%	258	260					
			Tisza-vidéki vasut 3%	251	252		103.25	104.25					
			Oszt. dunagőzhajózási társ. 3%	480	485								

Hirdetmény.

Ezenel közhírré teszem, hogy Magyarád promontorium kis ura hegyén lévő

4 holdas szőlőm

örökáron eladó. 118-23

Venni szándékozók alólirthez forduljanak N. Buttyán, 1886. febr. 3.

Özv. Jandó Lászlóné.

Az Equitable

életbiztosító-társaság New-Yorkban alapított 1859-ben.

Biztosítási tőke 1884. decz. 31-én 788.993.384 o. é. frt.
A társaság vagyon 148.312.910 o. é. frt.
Nyerevény tartalék 26.733.223 o. é. frt.
Az 1885-ben kötött új biztosítások összege 216.436.495 o. é. frt.
Minden kötvény három év múlva megtámadhatlanul váltik. 103-210

Magyarországi vezérképviselőség.

Budapest, Andrásy-ut, 12. szám.

92.1886.

Pályázat.

Ó- és Uj-F. Varsánd községi

kör-szülésznői állomásra,

mely 60 frt évi rendszeres fizetés, esetenként Ó-F. Varsándon 50 kr, Uj-F. Varsándon 1 frt fizetés, — a szegények ingyeni ellátása mellett — pályázat hirdetnek.

Ezen pályázatról az okleveles, magyar és román nyelvet értő szülésznők azzal értesítettek, hogy szó- vagy írásbeli kérelmüket személyesen az alulírottaknál adják be, mert az állomás azonnal betöltendő lenne.

Ó-F. Varsánd, 1886. jan. 4. 117-23

Szathmár Béla, Redis Tógyer, körjegyző. bíró.

7/1886. szám.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó jelenleg 1) Török Mihály által bérlet a Szel-utczától a városig terjedő védült szakasznak évenként fizetendő 53 frt. 2) Turesin Todor által bérlet a part-utczától a választó-utczáig terjedő védült szakasznak évenként fizetendő 90 frt. 3) Tósis Mihály által bérlet a városig terjedő védült szakasznak évenként fizetendő 45 frt. 4) Major Gyavilla által bérlet az alsó temető és a eszlai-erdő felől vonuló védült között lévő területnek évenként fizetendő 15 frt. 5) Bing Ede által a Szt. Péter-téri iskolaépületben bérlet pénznek évenként fizetendő 150 frt. 6) Mayer Gyavilla által bérlet a választó-utczától a legelő-sorig terjedő védült résznek évenként fizetendő 51 frt. 7) Nagy József által bérlet radnai-úti úres teleknek évenként fizetendő 30 forint kikültési árnyótele mellett 1886. május 1-én, egy vagy több évre bérlet bérletára írt f. 6. február 16. napján, d. e. 10 órakor árverést a gazdasági-szek tartani.

Bénapjánul lebendő a kikültési árak 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban. Árverési lehet szóval, vagy a szóbeli árverést megelőzőleg benyújtandó írásbeli ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bémompénz is mellékelendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy az ajánlatot tevő a feltételeket ismeri és elfogadja. A zárt ajánlatok bontókán megjelölendő, hogy az melyik bérletre vonatkozik. Árul szab. kir. város gazdasági székének 1886. február 6-án tartott üléséből.

Kiadta: Varjassy Lajos, aljegyző.

Uj-Szent-Anna község irodájában

egy jegyzői irnok

alkalmazást nyerhet.

1 óvebbet a jegyzőnél. 111-3.3

1016.1986. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. k. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 81 sz. a. kelt s a nagym. m. k. belügyminiszterium 54184/1881. sz. a. kelt intézményével helyben hagyott szabályrendelet alapján a ház-, kert-, szőlő és földbirtokosok és bérlők felhívattak, hogy udvarukban, kertjökben, szőlőjükben és tanya-földjeiken található gyümölcs és díszfákrol, bokrok- és cserjékről a hernyó fészkeket és petegyűrűket f. é. márczius 15-ig leszedessék és azokat tűzveszélyre alkalmas nem szolgáltató helyen elégettessék, tavasz és nyár folyama alatt mutatkozó hernyókat és hernyóhálótkat mutatókz-sukkor azonnal leszedessék és elégettessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhívatik, hogy amennyiben szomszédja a fentebbi kötelezettségének eleget nem teendő, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

A hivatkozott szabályrendelet 4. §-a értelmében a rendszeres hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők a mellett hogy az általuk elmulasztott munkát az ő költségükre hivatalból fog elrendelteni, 25 frt. erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt-ig fognak az elkövetett kihágásért büntetetténi.

A kártékony rovarokat pusztító éneklőmadarak különösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon 1886. január 29-én.

Urbányi, főkapitány.

VÉGELEDÁS.

Hatóságilag engedélyezve.

Az üzletem tökéletes felhagyása végett minden készletben lévő árut

a bevásárlási áron 20%-kal olcsóbban

árusítom.

Raktárom még teljes lévén és miután utánrendeléseket nem eszközök, továbbá miután összes készletben lévő áruimat legfeljebb 2-3 hónap alatt végkiárusítani szándékozom, ajánlom a mihamarábbi bevásárlások eszközölését.

Nagy választék ez idő szerint

férfi és női fehérneműek és divatcikkokban,

törülközők, zsebkendők, kávésterítékek, tálc kendők pipere- és diszmitárak, valódi francia derékfűzők, francia illatszerek, szappanok és egyéb toilette kellékek stb.

A midőn a tisztelt vevőimnek, úgy a n. é. közönségnek ajánlom a kedvező alkalmat addig felhasználni, míg raktárom teljes, hogy izlése óskénye-keve szerint választhasson.

Maradtam mély tisztelettel

Rosenberg Jakab

70-7-12

Arad, fűter 20. szám, Arena-épület.

SINGER

A „NÁDOR-SZÁLLODÁVAL” SZEMBEN.

SINGER

AMERIKAI VARRÓGÉPEK

VASBUTOR

gyári raktára

SINGER L. S.

Aradi kereskedő 1856. óta.

A VARRÓGÉPEKHEZ szükséges kellékek.

Mindenemű varrógépek javítása is eszközöltek. Azonkívül ajánlom dusan felszerelt vasbutor gyári raktáromat nagy választékban.

Valódi amerikai HOWE, nevezetesen WHEELER & WILSON, SINGER, GROVER & BACKER és KEZI varrógépek CSALÁDOK, nemkülönb SZABÓK és CZÍPESZÉK számára.

Részletfizetésre is.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.